

Etnisk profilering i Europa – et problem

Fra tilbageholdelse på gaden til visitering i lufthavnen, fra razziaer i f.eks. offentlig transport (de såkaldte ”immigration sweeps”) til ”data-mining”: Etnisk profilering er et udbredt fænomen over hele Europa. Denne praksis – hvor politiet plukker etniske minoriteter ud og giver dem uforholdsmæssig stor opmærksomhed pga. deres identitet og bopæl snarere end deres gerninger – går igen på alle niveauer i retshåndhævelsen, og den påvirker millioner af liv negativt. Der findes ingen beviser for, at profilering faktisk virker – at den nedbringer kriminaliteten, forebygger terrorisme eller reducerer udokumenteret indvandring. Etnisk profilering praktiseres i vid udstrækning uden den store bevågenhed, og den legitimerer diskrimination på et falsk grundlag, hvilket har en ugunstig effekt på forholdet mellem politi og forskellige samfundsgrupper. Det er en ineffektiv praksis, som nationale og regionale myndigheder bør bestræbe sig på at komme til livs.

Definitionen på etnisk profilering

Etnisk profilering er retshåndhævende personers brug af generaliseringer baseret på etnicitet, race, religion eller national oprindelse snarere end objektive beviser eller individuel adfærd som grundlag for at vurdere, hvem der har været eller kan være involveret i kriminelle handlinger. Den er et resultat af vanemæssig, ofte ubevidst, brug af alment accepterede negative stereotyper om, hvem der virker mistænkelig, eller hvem der er mest tilbøjelig til at begå bestemte typer kriminalitet. Fænomenet kan også være et resultat af institutionelle politikker, der indsættes mod bestemte former for kriminalitet eller bestemte geografiske områder uden skelen til den uforholdsmæssige indflydelse, som sådanne politikker kan have på bestemte etniske grupper.

Etnisk profilering i praksis

I Europa tilbageholdes og visiteres etniske minoriteter langt hyppigere end deres hvide europæiske medborgere. I [Paris](#) tilbageholdes sorte og arabere f.eks. mellem to og 14 gange så ofte som hvide parisere. [Studier fra flere spanske byer](#) viste, at indvandrere, særligt marokkanere og rumæner, langt hyppigere blev tilbageholdt end spaniere, skønt de i gennemsnit havde begået langt færre forseelser.

Megen etnisk profilering finder sted under dække af indvandringskontrol. Mange europæiske statsborgere og indbyggere med lovligt ophold med etnisk minoritetsbaggrund plukkes ud til massiv identitetskontrol, razziaer, ”sweeps” i offentlig transport og andre indvandringsrelaterede operationer udelukkende pga. deres hudfarve og ikke, fordi der findes nogen beviser for, at de er udokumenterede indvandrere.

Regionale og nationale initiativer til at forebygge terrorisme efter 11. september 2001 [har bygget på generaliseringer om muslimer og bestemte måder at praktisere islam på](#). Etnisk profilering viser sig tydeligt ved massiv identitetskontrol af mennesker i det offentlige rum, razziaer i moskeer, ”mining” af offentlige og private databaser, overvågningsaktiviteter og ”antiradikaliseringstiltag”.

Problemet med etnisk profilering

Fortalere for etnisk profilering argumenterer for, at etniske minoriteter er mere tilbøjelige til at være involveret i kriminelle handlinger, og at fænomenet derfor er en del af ”godt politiarbejde” og kriminalitetsforebyggelse.

Dette er simpelthen ikke korrekt.

Etnisk profilering er en ineffektiv allokering af de i forvejen sparsomme ressourcer til retshåndhævelse. Når politiet behandler en hel gruppe mennesker som potentielt mistænkelige, overser de med stor sandsynlighed farlige personer, som ikke passer på profilen, samtidig med, at de målretter deres indsats mod uskyldige mennesker udelukkende pga. disses udseende eller bedsted.

Etnisk profilering er også ineffektiv og kontraproduktiv. Retshåndhævende instansers effektivitet beror på folks tillid til, at politiet opfører sig retfærdigt og effektivt inden for lovens rammer. Mennesker, som vanemæssigt tilbageholdes af politiet – en ydmygende og ofte traumatisk oplevelse – mister ofte deres tiltro til retshåndhævende instanser. Denne mangel på tiltro forplanter sig til deres familie, venner, kolleger og lokalsamfund, hvilket påvirker relationerne mellem politiet og sidstnævnte i negativ retning og fører til mindre samarbejde med de retshåndhævende instanser.

Etnisk profilering overtræder et grundlæggende menneskerettighedsprincip: At alle mennesker er lige for loven. Fænomenet er retsstridigt, og det stigmatiserer hele befolkningsgrupper som kriminelle, potentielle terrorister og udokumenterede indvandrere, hvorved almene racebaserede stereotyper legitimeres og videreføres.

Bekæmpelse af etnisk profilering

Open Society Justice Initiative har siden 2005 samarbejdet med lokale, nationale og regionale partnere om at bekæmpe etnisk profilering i Europa gennem dokumentation, kompetenceudvikling, teknisk assistance og juridisk bistand.

Dokumentation

Justice Initiative gennemfører forskningsprojekter og samarbejder med nationale partnere om at tilvejebringe kvalitativ såvel som kvantitativ dokumentation for etnisk profilering. Disse tiltag har allerede resulteret i banebrydende undersøgelser i [Bulgarien](#), Danmark, [Ungarn](#), [Frankrig](#), Tyskland, Irland, Italien, Holland og [Spanien](#), som for første gang har dokumenteret den etniske profilerings udbredelse, omfang, alvor, påvirkning og omkostninger på nationalt og regionalt niveau. Et vigtigt element i disse dokumentationsbestræbelser går ud på at bistå de lokale civile samfundsorganisationer i udviklingen af en

uafhængig kapacitet til løbende overvågning og dokumentation af diskriminerende politipraksis.

Promovering af god praksis

Justice Initiative har udviklet en værktøjskasse, som skal imødegå etnisk profilering. Værktøjsskassen udgør en begrebsmodel for god praksis og fremhæver vellykkede eksempler fra hele Europa. Med succesen [STEPSS \(Strategies for Effective Police Stop and Search\)](#) som udgangspunkt samarbejder Justice Initiative med nationale forskere, civile samfundsorganisationer og retshåndhævende personer om at overvåge brugen af tilbageholdelser, skønne, hvorvidt disse påvirker minoritetsgrupper uforholdsmæssigt meget, vurdere deres effektivitet i forbindelse med efterforskning og opklaring af kriminalitet og implementere alternative politipraksisser.

Juridisk bistand

Justice Initiative arbejder for at få europæiske myndigheder til at anerkende og inkorporere foranstaltninger mod etnisk profilering i politik og lovgivning. Initiativet støtter endvidere nationale og internationale søgsmål, herunder den skelsættende [Rosalind Williams v. Spain](#)-retssag, der kom for FN's Menneskerettighedskomité. Denne sag var det første tilfælde, hvor en international domstol afgjorde, at etnisk profilering overtræder internationale menneskerettigheds-bestemmelser.

Kontakt:

- Rachel Neild (Washington D.C.):
E-mail: rneild@justiceinitiative.org
- Rebekah Delsol (London)
E-mail: rdelsol@justiceinitiative.org
- Indira Goris (New York)
E-mail: igoris@justiceinitiative.org

Der findes flere oplysninger på Open Society Justice Initiatives hjemmeside:
<http://www.justiceinitiative.org>